

แนวโน้มนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครู และมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู
ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

นาย เฉลิมศักดิ์ รวยอารี

003724

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา จิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

I 154 53944

TRENDS OF ATTITUDE CHANGE TOWARD TEACHING CAREER AND
MOTIVATION FACTORS OF TEACHING CAREER OF PRIMARY
SCHOOL TEACHERS UNDER THE AUSPICES OF THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

Mr. Charlearmsak Ruary

Athesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

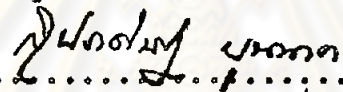
หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพครู และมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดย   นาย เฉลิมศักดิ์ รวยอารี

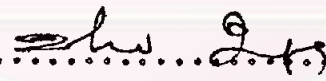
ภาควิชา   จิตวิทยา

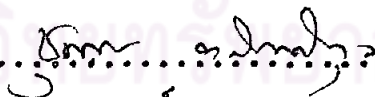
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

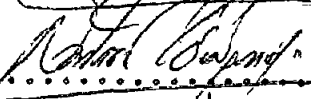

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ บูณาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุลตา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ศิริวรรณบุญชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมโภชน์ เขี่ยมสุภาวิศ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติต่ออาชีพครู และมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิติกร   นาย เฉฉิมศักดิ์ รวยอารี

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

ภาควิชา   จิตวิทยา

ปีการศึกษา   2523

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติของครู ต่ออาชีพครูที่มีเพศ และจำนวนปีที่ทำการสอนแตกต่างกัน แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู และมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ของกลุ่มครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,122 คน และนักศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จากวิทยาลัยครูส่วนกลาง ที่ออกฝึกสอนในภาคต้นปีการศึกษา 2523 จำนวน 276 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,398 คน เป็นชาย 650 คน และหญิง 748 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย มาตรฐานทัศนคติของครูต่ออาชีพครู แบบประมาณการรวมของลิเคอร์ท (Likert's Summated Type Scale) มาตรฐานจำแนกตามวิธีการของออสกูค (The Semantic Differential Scale) และแบบสอบถามมูลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทาง (Two-Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) วิเคราะห์แนวโน้ม (Trends Analysis) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. กลุ่มครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ชายและหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. กลุ่มครูหญิงมีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูชาย
3. กลุ่มนักศึกษาฝึกหัดครูชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. กลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 11-20 ปี และ 21-31 ปี มีทัศนคติต่ออาชีพครูด้านต่าง ๆ ในทางบวกสูงกว่ากลุ่มครูที่ทำการสอนมาแล้ว 1-5 ปี และ 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05
5. ทัศนคติของครูต่ออาชีพครูจากมาตรนัยจำแนก (s.d.) พบว่า กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกันประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูประถมศึกษาไปทางด้านบวกทุกกลุ่ม และพบว่ากลุ่มครูชายและหญิงประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพครูไปทางด้านบวก โดยกลุ่มครูหญิงประเมินคุณลักษณะของอาชีพครูสูงกว่าครูชาย
6. แนวโน้มของการเปลี่ยนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู ไม่เพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ทำการสอน และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนปีที่ทำการสอนกับทัศนคติของครู
7. มุมเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู ของกลุ่มครูชายหญิงที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน อันดับที่ 1 ถึง 3 เหมือนกันตามลำดับคือ อาชีพครูได้มีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี เพราะได้เรียนมาทางนี้จึงต้องเป็นครูมาจนปัจจุบัน เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน และกลุ่มนักศึกษาครูปี 4 ทั้งชายและหญิง จัดอันดับมุมเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู อันดับที่ 1 ถึง 3 เหมือนกัน ตามลำดับคือ อาชีพครูได้มีส่วนร่วมในการอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความรักและสงสารเด็ก มีความตั้งใจ และใฝ่ฝันในอาชีพนี้มาก่อน

Thesis Title Trends of Attitude Change Toward Teaching
Career and Motivation Factors of Teaching
Career of Primary School Teachers under the
Auspices of the Bangkok Metropolitan
Administration

Name Mr. Charlearmsak Ruary

Thesis Advisor Assistant Professor Chumporn Youngkittikul, Ph.D

Department Psychology

Academic Year 1980

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate teachers' attitudes toward teaching career as differentiated by sex and number of years of teaching experience, to investigate the trends of teachers' attitude change toward teaching career, and to survey the motivation factors of teaching career of the primary school teachers under the auspices of the Bangkok Metropolitan Administration. The sample of this study included 1,122 primary school teachers and 276 fourth year student teachers from the central government teachers' college, who practiced teaching during the first semester of 1980. The total of 1398 subjects were 650 males and 748 females. The instrument used in this research was teacher attitude scale which included the Likert's Summated Type Scale, Semantic Differential Scale and the questionnaire

for ranking the motivation factors of teaching career. The data were analyzed by the two-way analysis of variance, the multiple range test by Scheffe Method, trends analysis and percentage. The results were as follows :

1. The primary school teachers of the Bangkok Metropolitan Administration showed different attitudes toward teaching career, at .01 significant level according to sex and number of years of Teaching experience.

2. Females teachers had more favorable attitudes toward teaching career than male teachers.

3. The fourth year student teachers had more favorable attitudes toward teaching career than teachers with 1-5, 6-10 and 11-12 years of teaching experience.

4. Teachers' attitudes measured by the Semantic Differential Scale showed that all teachers, no matter what number of years of teaching experience, evaluated the various characteristics of the primary school teaching career positively, and male and female teachers evaluated positively, but female teachers had more positive attitudes than male teachers.

5. Trends of attitude change toward teaching career in various aspects did not increase with the number of years of teaching experience, and there was no correlation between the number of years of teaching experience and the teachers' attitudes.

6. Motivation factors of teaching career of the primary school teachers were as follows :

6.1 Male and female teachers, no matter what number of years of teaching experience, gave the same ranking to the first three motivation factors for teaching career : A teaching career gives opportunity to train young people of become good citizens. They have training to become a teacher; and a teaching career gives a secure profession

6.2 The fourth year student teachers both male and female, gave the same ranking to the first three motivation factors for teaching career : A teaching career gives the opportunity to train young people to become good cityzens. They have affection and compassion for children;and, They have stronge aspiration and com- mitment for this career.

คุนยวิทยทรพยากร
จุพาลงกรณมหาวิททยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากในการให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บงกิตติกุล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมการวิจัย ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านของภาควิชาจิตวิทยา ที่ช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการ วิทยาลัยครูต่าง ๆ หัวหน้าเขต ศึกษาธิการ ผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่ทุกโรงเรียน ที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนคุณครูทุกท่าน และนักศึกษาฝึกหัดครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยในการเก็บข้อมูล และคุณสมบัติ ปกป้องพร ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการวิจัย

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด

เฉลิมศักดิ์ รวยอารี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	v
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	vi
กิตติกรรมประกาศ	vii
รายการตารางประกอบ	viii
รายการภาพประกอบ	ix
บทที่	
1. บทนำ	1
ปัญหา	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	40
สมมติฐานของการวิจัย	41
ขอบเขตของการวิจัย	41
ข้อตกลงเบื้องต้น	42
คำจำกัดความเฉพาะของการวิจัย	42
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	43
2. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	44
กลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4. การอภิปรายผล	97
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก.	133
ภาคผนวก ข.	136
ประวัติผู้วิจัย	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนครูและนิสิตฝึกหัดครูชั้นปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	46
2. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ทัศนคติของครูต้ออาชีพครูคานตัวนักเรียน	59
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของครู ต้ออาชีพครู คานตัวนักเรียน	60
4. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ของกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ ทำการสอนต่างกัน	60
5. การวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของครูที่มีต้ออาชีพครู คานตัวนักเรียน	62
6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ต้ออาชีพครูคานตัวครูผู้สอน	64
7. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของ ครูต้ออาชีพครู คานตัวครูผู้สอน	65
8. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของครูที่มีจำนวนปีที่ทำ การสอนต่างกัน	66
9. การวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของครูต้ออาชีพครู คานตัวครูผู้สอน	67
10. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ของครูต้ออาชีพครู คานงานครู และการสอนในชั้นเรียน	69
11. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของครู ต้ออาชีพครู คานงานครู และการสอนในชั้นเรียน	70
12. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ กลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอน ต่างกัน	71

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. การวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของครูต่ออาชีพครู ทำงานครู และการสอนในชั้นเรียน	73
14. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ของครูต่ออาชีพครู ด้านฐานะ และค่านิยมครูในสังคม	75
15. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของ ครูต่ออาชีพครู ด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม	76
16. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ ทำการสอนต่างกัน	77
17. การวิเคราะห์แนวโน้ม ของทัศนคติของครูต่ออาชีพครู ด้านฐานะและค่านิยมครูในสังคม	78
18. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ของครูต่ออาชีพครูด้านความมั่นคง ก้าวหน้าในอาชีพครู	80
19. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของครู ต่ออาชีพครูด้านความมั่นคง ก้าวหน้าในอาชีพครู	81
20. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอน ต่างกัน	82
21. การวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของครูต่ออาชีพครู ด้านความ มั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครู	83
22. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติโดย ส่วนรวมของครูต่ออาชีพครู	85
23. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติโดยส่วนรวม ของครูต่ออาชีพครู	86

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24. การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มครูที่มีจำนวนปีที่ทำการสอน ต่างกัน	87
25. การวิเคราะห์แนวโน้มของทัศนคติของทัศนคติโดยส่วนรวมของ ครูต่ออาชีพครู	88
26. การวิเคราะห์เหตุผลเหตุจูงใจในการประกอบอาชีพครู	95

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงองค์ประกอบของทัศนคติ	10
2. แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของทัศนคติ	12
3. แสดงภาวะสมมูลและไม่สมมูลของทฤษฎีเกี่ยวกับความตรง กันของความคิด	21
4. กราฟแสดงปฏิกริยารวม ระหว่างเพศกับจำนวนปีที่ทำการสอน ของครู ต่อทัศนคติของครูที่มีต่ออาชีพครู คำนวณ ตัวนักเรียน	61
5. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู คำนวณ ตัวนักเรียน	62
6. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู คำนวณตัวครูผู้สอน	67
7. กราฟแสดงปฏิกริยารวมระหว่างเพศกับจำนวนปีที่ทำการสอน ของครูต่อทัศนคติของครูที่มีต่ออาชีพครู คำนวณงานครูและการสอน ในชั้นเรียน	72
8. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู คำนวณงานครูและการสอนในชั้นเรียน	73
9. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู คำนวณฐานะและค่านิยมครูในสังคม	78
10. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของครูต่ออาชีพครู คำนวณความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพครู	83
11. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติโดยส่วนรวมของครู ต่ออาชีพครู	88

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพที่

หน้า

<p>12. เส้นภาพ (Profile) แสดงค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะของ อาชีพครู จากมาตราวัดทัศนคติแบบนัยจำแนก (The Semantic Differential Scale) ของกลุ่มครู ชายและหญิง . . . . .</p>	<p>90</p>
<p>13. เส้นภาพ (Profile) แสดงค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะ ของอาชีพครูจากมาตราวัดทัศนคติแบบนัยจำแนก (The Semantic Differential Scale) ของกลุ่มครู ที่มีจำนวนปีที่ทำการสอนต่างกัน . . . . .</p>	<p>91</p>